

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین

دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

گزارش نهایی طرح تحقیقاتی

عنوان: بررسی میزان رضایتمندی دانشجویان پرستاری و مامایی از رشته خود در دانشگاه علوم پزشکی استان قزوین سال ۱۳۹۴

نام و نام خانوادگی مجریان طرح: فاطمه جهانی، نضال آژ(استاد راهنما)

تاریخ تصویب طرح: ۱۳۹۴

تاریخ پایان طرح: ۱۳۹۵

به نام خداوند مهربان

چکیده پژوهش:

مقدمه: انتخاب رشته تحصیلی و شغل به عنوان یکی از مهم ترین تصمیمات هر فرد در طول زندگی مطرح است که نیازمند انگیزه قوی برای یادگیری است. رضایت مندی از رشته تحصیلی می تواند منبع این انگیزه و تداوم ادامه و پیشرفت تحصیلی باشد.

هدف: این مطالعه با هدف تعیین رضایت مندی از رشته تحصیلی در میان دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین سال ۱۳۹۴ انجام شد.

روش کار: این تحقیق یک مطالعه توصیفی بود. حجم نمونه ۱۲۰ نفر برآورد شد که ۵۰ نفر در گروه مامایی و ۷۰ نفر در گروه پرستاری در این مطالعه مشارکت کردند. نمونه گیری به صورت تصادفی - طبقه ای (سه میه ای) انجام شده است. ابزار پژوهش پرسشنامه ارفعی بود، تکمیل پرسشنامه از طریق مصاحبه و در دانشکده انجام شد.

نتایج: یافته نشان داد که میانگین امتیازات کلی ۱۲۲٫۵۱ از کل امتیازات ۲۰۵ است. که این رقم برای گروه مامایی ۱۲۳٫۳۶ و برای گروه پرستاری ۱۲۱٫۹۱ بود که تفاوت در دو گروه معنی دار نبود. ۲۸ نفر (۵۶٪) دانشجویان مامایی از رشته خود رضایت داشتند و این میزان برای گروه پرستاری ۳۲ نفر (۴۵٫۷٪) بود. در کل ۶۰ نفر دانشجویان به رشته تحصیلی خود علاقه مند بودند. ۴۸٪ دانشجویان اظهار کردند در صورت داشتن فرصتی مجدد رشته کنونی را انتخاب نمی کردند.

نتیجه گیری: رشته های پرستاری و مامایی بیشتر ارتباط مستقیم با مددجویان و خط مقدم بهداشت و سلامت در جامعه هستند، بدون علاقه بودن ۵۰٪ دانشجویان به رشته خود، نیاز به بررسی دقیق شرایط کاری و آموزشی این قشر در قزوین دارد. ۴۸

کلید واژه ها: رضایت مندی دانشجویان پرستاری و مامایی، رشته تحصیلی

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

	چکیده پژوهش
۴	فهرست مطالب
	فصل اول
۵	بیان مسئله و اهمیت پژوهش
۹	محدودیت‌ها و مشکلات اجرایی پژوهش
۹	تعریف واژه‌ها
	فصل دوم
۱۰	اهداف پژوهش
۱۰	سؤالات پژوهش
۱۰	فرضیات پژوهش
	فصل سوم
۱۱	نوع مطالعه
	جمعیت مورد مطالعه
۱۱	حجم نمونه و روش نمونه‌گیری
۱۱	معیارهای قابل قبول
۱۱	مکان و زمان انجام مطالعه
۱۱	متغیرهای تحقیق
	روش گردآوری داده‌ها و ابزار آن
۱۲	روایی و پایایی ابزار گردآوری داده‌ها
۱۳	روش کار
۱۳	روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
	ملاحظات اخلاقی
۱۴	جدول متغیرها
	فصل چهارم
۱۵-۲۲	نتایج
	فصل پنجم
۲۳	تفسیر یافته‌ها
۲۳	بحث و نتیجه‌گیری
۲۶	پیشنهادهای
۲۷	پیوست‌ها
۳۲	فهرست منابع
۳۴	چکیده انگلیسی

فصل اول:

بیان مساله

رضایت شغلی یعنی احساس خرسندی و خشنودی که فرد از کار خود می‌کند و لذتی که از آن می‌برد و نتیجه، به شغل خود دل‌گرمی و وابستگی پیدا می‌کند. رضایت شغلی حالتی مطبوع، عاطفی و مثبت حاصل از ارزیابی شغل یا تجارب شغلی است. (۱)

از آنجا که تحصیل هرکس، برای احراز حرفه ای درآینده است و داشتن حرفه مناسب می‌تواند منبعی برای تأمین نیازهای فرد و جامعه، احترام به خویشتن و سازگاری سالم باشد، لذا بدیهی است که تصدی در حرفی که مورد علاقه افراد نیست، باعث به وجود آمدن تنش، نگرانی، بیماری‌های جسمی و روحی و عدم تطابق اجتماعی و نهایتاً به هدر رفتن سرمایه‌های مادی و معنوی خواهد شد (۲) انگیزه، عامل انجام بسیاری از فعالیت‌ها، از جمله، یادگیری است. به عبارتی، در پشت پرده رفتارها انگیزه وجود دارد. در واقع انگیزه آن چیزی است که به یادگیرنده انرژی می‌دهد و فعالیت‌های او را هدایت می‌کند. انگیزه تحصیلی یکی از ملزومات یادگیری به حساب می‌آید و عاملی است که در حفظ تداوم آن به یادگیرنده کمک می‌کند. انتخاب رشته تحصیلی و شغل به عنوان یکی از مهم‌ترین تصمیمات هر فرد در طول زندگی‌اش مطرح است. با انتخاب یک شغل، فرد باید هزینه و وقت زیادی را صرف آموزش حرفه‌اش بنماید. از طرفی بررسی‌های به عمل آمده، نشان داده است که بعد از اتمام تحصیل معمولاً تغییر حرفه در برخی از رشته‌ها به ندرت و با صرف هزینه و وقت زیادی امکان‌پذیر هست، از این رو انتخاب رشته تحصیلی دانشگاهی باید با دقت و تأمل بیشتری انجام شود. از سوی دیگر فراگیران با انگیزه تحصیلی قوی تر، فعالیت‌های آموزشی بیشتری را می‌پذیرند، تکالیف درسی بیشتری را انجام می‌دهند و در نتیجه موفقیت بیشتری را کسب می‌کنند. در این میان، انتخاب رشته‌های دانشگاهی و خصوصاً رشته‌های مرتبط با علوم پزشکی از جمله پرستاری و مامایی که با سلامت انسان‌ها مرتبط می‌باشد، باید با دقت بیشتری انجام شود. چرا که علاقه مندی به حرفه یکی از پیش شرط‌های آرایه خدمات با کیفیت مناسب به مددجویان می‌باشد. (۳)

بر طبق مطالعات هرچه تطابق بین انگیزه فرد با لایق، مهارت و شخصیت حرفه‌ای (نیازها، تقاضاها و ویژگی‌های محیطی) بیشتر باشد، شانس کسب نتایج مثبت، مثل موفقیت در تحصیل و کار و رضایت شغلی بیشتر است. (۴)

داده‌ها نشان می‌دهد که پرستاران و ماماها از شغل خود رضایت مندی متوسط یا پایین دارند، در نظر سنجی که در سال ۱۳۹۲ از ۱۲۰۰ تن از پرستاران بعمل آمد نزدیک به ۸۷٪ از پرستاران ابراز نارضایتی داشتند. (۵) مطالعه درگاهی و همکاران نیز میزان رضایتمندی پرستاران را پایین عنوان نموده است (۷۴٪). (۶) میزان رضایتمندی ماماها هم در مطالعه‌ای در سال ۱۳۸۴ توسط میرمولائی حدود ۶۰٪ عنوان شده است (۱) در مطالعه شیر و همکاران نیز میزان رضایت پرستاران از شغل خود ۸۲٪ ولی ماماها ۵۷٪ برآورد کرده بودند (۷)

در گذشته برای پذیرفته شدن در رشته پرستاری داوطلبین باید در لیست‌های انتظار قرار می‌گرفتند و الویت با افرادی بود که در درس‌های عمومی نمرات بالاتری را کسب کرده باشند ولی در حال حاضر، به دلیل افزایش میزان ترک رشته موانع پذیرش

دانشجوی پرستاری کاهش یافته و ورودی افراد با نمرات پایین تر را امکان پذیر ساخته است با این وجود باز هم میزان ترک تحصیل به روند صعودی خود ادامه داده است. (۸)

عدم وجود بازار کار برای ماماها و روند بسیار کند استخدام ماماها در مراکز دولتی باعث افزایش نرخ بیکاری در بین ماماها شده است. هرچند امار دقیقی در زمینه تعداد ماماها در کشور در دست نیست ولی سایتهای خبری از ۵۰ هزار ماما که بیش از ۶۰٪ آنها بیکارند حکایت می کنند، (۹). و از طرفی مطالعات نشان داده که بین درصد بالای اشتغال بکار و افزایش روحیه دانشجویان ارتباط مستقیم وجود دارد (۱۰). این در حالی است که بر اساس اسناد منتشر نشده مربوط به ثبت نام در دانشگاه علوم پزشکی قزوین حداقل رتبه برای پذیرش در این رشته در سال ۱۳۹۰، معادل ۱۰۸۵ بود که در سال ۱۳۹۳ به ۲۳۰۰ یعنی دو برابر افزایش یافته است. این امر می تواند بر افت انگیزه برای در الویت قرار دادن این رشته دلالت داشته باشد که نیاز به درک علل انتخاب رشته برای گروه مامایی و بررسی تغییرات آن در مقایسه با رشته پرستاری دارد. ذکر این نکته ضروری است که هرچند در زمینه رضایت شغلی ماماها و پرستاران تحقیقات متعددی صورت گرفته، ولی در زمینه رضایت از رشته تحصیلی مامایی در سالهای اخیر تحقیقی در قزوین صورت نگرفته است، تنها تحقیق در این زمینه در سال ۱۳۸۵ توسط ارفعی در تهران صورت گرفت، لذا ضرورت انجام این تحقیق بعنوان گامی برای بررسی میزان رضایت مندی و علاقه مندی به رشته مامایی در مقایسه با رشته پرستاری با هدف کاربردی افزایش انگیزه در دانشجویان از طریق برنامه ریزی صحیح توسط مسئولین براساس داده های بدست آمده از تحقیق موجود، در برنامه کاری محققین قرار گرفت.

مروری بر مطالعات:

مروری بر متون با جستجو در سایتهای گوگل اسکولار، جهاد دانشگاهی انجام شد، که مقالات مرتبط با موضوع تحقیق استخراج شد.

در بررسی انجام شده توسط احمد برجیان و همکاران طی سالهای ۱۳۷۵-۱۳۷۰ اعلام شد که درصد بالای اشتغال به کار فارغ التحصیلان تاثیر بسزائی در روحیه دانشجویان فعلی رشته مربوطه دارند تا با علاقه به تحصیل خود ادامه دهند. حجم نمونه عبارت بود از ۱۶۶ نفر دانش آموختگان کارشناسی پرستاری که ۱۰۸ نفر زن و ۵۸ نفر مرد و نمونه گیری به روش سر شماری انجام شده. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه خود ساخته ای بود که اطلاعات دموگرافیک افراد مورد مطالعه شامل مشخصات فردی، جنسیت، مشخصات تحصیلی، وضعیت ادامه تحصیل، وضعیت اشتغال، میزان رضایت از رشته و شغل پرستاری، دیدگاه افراد نسبت به میزان سختی شغل پرستاری و همچنین دیدگاه آنها را نسبت به درآمد پرستاری را مورد سوال قرار میداد این تحقیق از نوع مطالعه مقطعی بوده که به روش توصیفی تحلیلی انجام گردید. جامعه مورد مطالعه عبارت بود از تمامی ده دوره دانش آموختگان کارشناسی دانشکده پرستاری بروجن. نتایج در خصوص رضایت از رشته پرستاری نشان داد، که ۷۵ نفر از دانش آموختگان زن از این رشته راضی و ۳۳ نفر ناراضی بوده اند، و از بین دانش آموخته مرد، ۴۰ نفر از رشته پرستاری راضی و ۱۸ نفر ناراضی بوده اند، بر طبق آزمون آماری مربوطه، بین رضایتمندی از رشته در مجموع نتایج نشان

داد که ۶۹/۲۸ درصد از افراد در مقابل ۳۰/۷۲ درصد، از رشته و شغل پرستاری راضی بوده اند و ووشغل پرستاری و جنسیت فارغ التحصیلان اختلاف معنی دار آماری مشاهده نشد. (۱۰)

ارفعی و همکاران مطالعه ای که با عنوان علاقه مندی به تحصیل در رشته مامایی و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاهای علوم پزشکی تهران به منظور تعیین میزان علاقه مندی دانشجویان مامایی نسبت به رشته تحصیلی شان در سال ۱۳۸۵ انجام دادند. در این پژوهش توصیفی از روش نمونه گیری سرشماری استفاده شد و کلیه 260 دانشجوی کارشناسی پیوسته مامایی پذیرفته شده یکی از 3 دانشگاه علوم پزشکی شهر تهران که در ترمهای اول تا هشتم مشغول به تحصیل بودند وارد مطالعه شدند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه بود، که در دو بخش مشخصات دموگرافیک و عوامل مرتبط با سنجش میزان علاقه مندی طراحی گردید. جهت تعیین اعتبار ابزار از روش اعتبار محتوی برای پاییی آن از روش آزمون مجدد استفاده شد. دادهها با استفاده از آزمونهای آماری کای اسکوار و ضریب همبستگی اسپیرمن و نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته ها ی حاصل از این پژوهش نشان داد که میزان علاقه مندی دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی شان پایین با میانگین امتیاز ۳۷/۵ درصد بود و اغلب آنان ۸۰/۸ درصد با علاقه اقدام به انتخاب رشته نکرده اند. مهمترین عوامل مرتبط با گرایش دانشجویان نسبت به تحصیل در این رشته، مفید واقع شدن آن در تمام مراحل زندگی فردی و وجود تجربیات مهیج در حرفه مامایی بود. بین تحصیلات و شغل والدین، ترم تحصیلی و میزان علاقه مندی دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی شان ارتباطی دیده نشد. (۱۱) در مطالعه کنونی از پرسشنامه مطالعه ارفعی استفاده کرده ایم.

سودابه جولایی و همکاران مطالعه ای با عنوان بررسی نظرات دانشجویان پرستاری نسبت به حرفه پرستاری و دلایل ترک آن، انجام دادند که نتایج بررسی ها نشان داد که تنها ۱۸ دصد از دانشجویان پرستاری نظر مثبتی نسبت به حرفه خود دارند و ۶۹ درصد از آنها موافق با ترک آن بوده اند. هم چنین ۶۳،۶ درصد نمونه ها تصمیم به تغییر رشته و ۵۱،۶۴ تصمیم به انصراف رشته داشتند. (۸)

میرمولایی و همکاران در سال ۱۳۸۴ مطالعه ای با عنوان بررسی رضایت شغلی ماماها ی شاغل انجام دادند که نتایج آن نشان داد که سطح رضایت اکثریت ماماها در ابعاد جایگاه شغلی (۶۲/۹٪) و ارتباط با همکاران (۴۸/۲٪) متوسط و در ابعاد حقوق و مزایا (۹۲/۸٪)، امنیت شغلی (۶۹/۷٪)، سیاست گذاری مدیریتی و وضعیت و شرایط محیط کار (۶۴/۹٪)، نظارت و سرپرستی (۴۸/۶٪) و ارتباط با زندگی شخصی (۴۹/۸٪) پایین بوده است. بین رضایت کلی شغلی با تمام ابعاد آن ارتباط و همبستگی مثبت و معنادار آماری وجود داشت که این همبستگی با بُعد سیاست گذاری مدیریتی از همه بیشتر ($r=0/87$) و با بُعد ارتباط با همکاران از همه کمتر ($r=0/547$) بود. بین سطح رضایت کلی شغلی با مشخصات فردی سن، مدرک تحصیلی، وضعیت تأهل، تعداد فرزند و حقوق دریافتی ارتباط معنادار آماری وجود نداشت، در حالی که بین سطح رضایت کلی شغلی با وضعیت مسکن، سنوات خدمت، وضعیت استخدامی، محل انجام خدمت، شیفت کاری و علاقمندی به حرفه مامایی ($p>0/05$) ارتباط معناداری وجود دارد (1)

شاکرینژاد در بررسی خود که شامل ۲۳۲ نفر حجم نمونه بود، با در نظر گرفتن تعداد ماماهاى شاغل در بیمارستانها و مراکز بهداشتی درمانی هر دانشگاه، سهمیه هر قسمت را مشخص نمود. در این پژوهش ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه‌های مشتمل بر دو بخش بود که در بخش نخست آن یازده سؤال مشخصه فردی و در بخش دوم آن سؤالات رضایت شغلی هرزبرگ متشکل از هشت بعد جایگاه شغلی، امنیت شغلی، حقوق و مزایا، وضعیت و شرایط محیط کار، سیاستگذاری و ... مطرح شد. این مطالعه نشان داد که میزان نارضایتی ماماهاى شاغل در اتاقهای درد و زایمان در بیمارستانهای وابسته به وزارت بهداشت شهر تهران، از عوامل مختلف شغلی، 40 درصد میباشد. (۱۲)

مطالعه منصوری در مورد انگیزه اشتغال به کار و میزان رضایتمندی از حرفه مامایی نشان داد که ۸۹٫۹ درصد از افراد مورد مطالعه تمایل به اشتغال به کار، علاقه به رشته تحصیلی ۶۷٫۴ درصد و خدمت به بیماران ۶۵٫۱۴ و کم ترین میزان ۳۸٫۹ مربوط به استقلال حرفه ای بود. بیشترین علت عدم رضایت، نداشتن پایگاه مشخص برای حرفه مامایی و نبود امنیت شغلی ذکر شده بود. (۱۳)

پژوهشی در سال ۱۳۹۲ با هدف تعیین مؤلفه‌های تأثیرگذار بر میزان رضایتمندی دانشجویان پرستاری از رشته تحصیلی انجام شد. در این مطالعه مقطعی (توصیفی - تحلیلی) به صورت سرشماری رضایت کلیه دانشجویان پرستاری (۱۶۴ نفر) دانشکده‌های پرستاری و مامایی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز در ۶ حیطه اساسی (شرایط محیط آموزشی، شرایط محیط بالینی، مربیان، وجهه اجتماعی، ارتباط با همکاران و مدیریت) بر طبق یک پرسشنامه محقق ساخته مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌های حاصل از پژوهش این بود که اکثر واحدهای مورد پژوهش (۸۱/۱۰٪) از رشته تحصیلی خود رضایت کم داشتند. (۱۴)

بر اساس یافته‌های پژوهش علیزاده و سیگارچیان با عنوان، انگیزه انتخاب رشته مامایی و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان مامایی دانشگاه آزاد اسلامی رشت، دانشجویان مامایی نسبت به انتخاب رشته تحصیلی خود از انگیزه به نسبت بالایی برخوردار بودند. مهم ترین عامل انگیزه انتخاب رشته مامایی مفید واقع شدن این حرفه در زندگی فردی بود. (۴)

مطالعه کارن در مورد علل انتخاب رشته مامایی نیز نشان داد که مهمترین عامل علاقه مندی دانشجویان مفید واقع شدن این رشته در زندگی فردی بود. به این جهت به نظر می رسد که لحظه خارق العاده تولد نوزاد و کمک به مادر و شغف ناشی از آن برای فراگیران این رشته آموزشی به جهت ارضاء نیازهای معنوی و بعد عاطفی آن لذت بخش قلمداد گردیده و در رغبت آموزشی آنان بسیار تاثیر گذار است. این مطالعه یک تحقیق کیفی بوده است. (۱۵)

تحقیقات فوق دلیل اختلافات جغرافیایی با تناقض در نتایج رضایت مندی از شغل و رشته تحصیلی در دانشجویان مامایی و پرستاری این سوال را پر رنگ تر کرد که رضایتمندی و علاقه به رشته تحصیلی در دانشجویان مامایی و پرستاری در دانشگاه علوم پزشکی قزوین در چه میزانی می باشد. ضمن اینکه پرسشنامه حاصل از تحقیق ارفعی و همکاران که بصورت پایان نامه کارشناسی ارشد در شهید بهشتی موجود بود بعنوان پرسشنامه منبع انتخاب شد.

محدویت های پژوهش:

این مطالعه یک تحقیق توصیفی بود. نمونه های پژوهش نظریات خود را منعکس می کردند، لذا صحت و سقم آنها بر اساس گفته های نمونه ها می باشد، نمونه ها به سختی به مصاحبه تن می دادند، بنابراین روند نمونه گیری به کندی صورت گرفت. لذا با قرار قبلی بصورت تلفنی تعداد ۲۰ نمونه آخر تکمیل شد.

تعریف واژه ها

تعریف عملی رضایت مندی از رشته: معیار پرسشنامه محقق ساخته برگرفته از پایان نامه ارفعی از دانشگاه شهید بهشتی است که دارای ۶۱ سوال و چهار بخش می باشد.

تعریف عملی دانشجویان پرستاری: دانشجویان پرستاری کارشناسی پیوسته شاغل به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی قزوین دانشکده پرستاری و مامایی است که در سال سوم و چهارم (ترم ۵ به بالا) در محیط آموزشی یا محیطهای بالینی حضور داشتند

تعریف عملی دانشجویان مامایی: دانشجویان مامایی کارشناسی پیوسته شاغل به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی قزوین دانشکده پرستاری و مامایی است که در سال سوم و چهارم (ترم ۵ به بالا) در محیط آموزشی یا محیطهای بالینی حضور داشتند

فصل دوم:

اهداف؛ فرضیات و سوال های پژوهش

اهداف:

۱-هدف اصلی طرح:

تعیین رضایت مندی از رشته تحصیلی در میان دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین سال ۱۳۹۴

۲-اهداف فرعی طرح

-تعیین میزان رضایت مندی از رشته مامایی در میان دانشجویان مامایی

- تعیین میزان رضایت مندی از رشته تحصیلی پرستاری در میان دانشجویان پرستاری

مقایسه میزان رضایت مندی از رشته تحصیلی در میان دو گروه پرستاری و مامایی

-تعیین علل عدم رضایت مندی از رشته تحصیلی در میان دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

۳- هدف کاربردی :

داده های این تحقیق در اختیار مسئولین پرستاری و مامایی دانشکده و دانشگاه قرار خواهد گرفت تا در برنامه ریزی های خود از ان استفاده نمایند تا سبب افزایش انگیزه در دانشجویان مامایی و پرستاری گردد.

۴- سوالات پژوهش :

آیا دانشجویان پرستاری از رشته تحصیلی خود رضایت دارند؟

آیا دانشجویان مامایی از رشته تحصیلی خود رضایت دارند؟

فصل سوم:

روش اجرا و طراحی تحقیق

۱- نوع مطالعه:

این مطالعه از نوع توصیفی - تحلیلی که بصورت مقطعی طراحی شد.

۲- روش گردآوری داده ها (روش کار)

جامعه پژوهش: در این مطالعه توصیفی - تحلیلی؛ کلیه دانشجویان پرستاری و مامایی که در حال حاضر در دانشکده پرستاری و مامایی علوم پزشکی قزوین در نیم سال دوم ۹۵-۹۴ مشغول به تحصیل هستند، جامعه آماری ما را تشکیل دادند.

نمونه پژوهش: نمونه هایی از جامعه پژوهش که شرایط ورود به مطالعه را داشتند:

کرایتریای ورود به مطالعه : کلیه دانشجویان پرستاری و مامایی که در سال سوم و چهارم (ترم ۵ به بالا) مشغول به تحصیل بودند، و مایل به شرکت در مطالعه می باشند وارد تحقیق شدند.

کرایتریای خروج از مطالعه: دانشجویان جدیدالورود و پایین تر از ترم ۵

محیط پژوهش: دانشکده پرستاری و مامایی قزوین شامل محیط آموزشی دانشکده و محیطهای بالینی که دانشجویان در آنجا مشغول یادگیری بالینی یا آموزشی بودند.

زمان انجام پژوهش: این تحقیق از اردی بهشت ۱۳۹۴ شروع و در تیر ۱۳۹۵ به پایان رسید .

۲- ابزار گردآوری داده ها :

پرسشنامه رضایت مندی رشته تحصیلی است این پرسشنامه محقق ساخته برگرفته از پرسشنامه رضایت تحصیلی ارفعی از دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی بود، با استفاده از پاسخ دانشجویان بصورت مصاحبه توسط محققین تکمیل خواهد شد.

روایی و پایایی پرسشنامه:

جهت این تحقیق روایی صوری ان توسط ۱۰ نفر از اساتید تایید و اصلاحات خواسته شده صورت گرفت،

پایایی ان با استفاده از مون مجدد و الفا کرونباخ ۰.۷۵٪ تعیین شد بدین صورت که توسط ۱۰ نفر از دانشجویان تکمیل و یک هفته بعد مجددا توسط همان دانشجویان تکمیل و ضریب همبستگی ان محاسبه شد.

پرسشنامه دارای ۵ بخش بود. بخش اول اطلاعات دموگرافیک با ۱۵ سوال، بخش دوم حیطه فردی موثر بر انتخاب رشته ۱۳ سوال و ۶۵ امتیاز، بخش سوم حیطه اجتماعی موثر بر انتخاب رشته ۸ ایتیم و ۴۰ امتیاز، بخش ۴ تصورات شخصی موجود در مورد رشته تحصیلی با ۱۲ آیتیم و ۶۰ امتیاز و بخش ۵ حیطه آموزشی با ۸ سوال و ۴۰ امتیاز می باشد سوال ۵۸ سوال کلی در

مورد علاقه مندی به رشته کنونی و سوال ۵۹ در ارتباط با انتخاب مجدد رشته کنونی می باشد. سوال ۶۰ یک سوال باز برای مواردی است که در این پرسشنامه در نظر گرفته نشده است.

پاسخ ها پس از کدبندی وارد نرم افزار شده و آنالیز آماری انجام شد

روش جمع اوری داده ها با استفاده از مصاحبه ساختارمند و نیمه ساختار مند (سوال آخر بصورت باز) می باشد. مصاحبه ها توسط محققین و نمونه گیران از گروه پرستاری و مامایی که در مورد تکمیل پرسشنامه آموزش دیده اند صورت گرفت.

۳- روش نمونه گیری

این مطالعه توصیفی بوده حجم نمونه طبق فرمول زیر براساس مطالعات قبلی توسط استاد مشاور آمار ۱۲۰ نفر برآورد شده است که ۵۰ نفر برای گروه مامایی و ۷۰ نفر برای گروه پرستاری است و از آنجا که در گروه پرستاری دارای دو جنس هستند، با توجه به حداقل ۲۰ نمونه برای آنالیز آماری، تعداد ۲۰ نفر از پسران پرستار و ۵۰ نفر از دختران پرستار (جمعاً ۷۰ نفر پرستار) و برای اختصاص سهمیه بندی بهتر تعداد ۵۶ نفر از دانشجویان مامایی (حجم نمونه ۱۲۶ نفر) جهت مصاحبه دعوت شدند. مصاحبه در محیط کار و دانشگاه صورت گرفت. بدلیل عدم تکمیل فرمها، تعداد ۲۰ مصاحبه بصورت تلفنی صورت گرفت.

فرمول محاسبه حجم نمونه

نمونه گیری به صورت تصادفی - طبقه ای (سهمیه ای) انجام شد. نمونه گیری با استفاده از جدول اعداد تصادفی براساس شماره دانشجویی در هر کلاس نفر اول انتخاب و نفرات بعدی با فاصله ۵ تایی یا ۷ تایی انتخاب شدند. تعداد نمونه ها برای کلاسهای مامایی بطور متوسط ۷ نفر و برای کلاسهای پرستاری ۹ نفر محاسبه شده است.

$$n = \frac{N Z^2 (P (1-P))}{d^2(N-1) + Z^2(P(1-P))} = \frac{447 \cdot 1/96^2 (0/811. 0/189)}{0/06^2 (446) + 1/96^2 (0/811. 0/189)} = 120$$

$$\text{مامایی} = \frac{198}{447} = 0/44 \quad 0/44 \cdot 120 = 53$$

249

$$\text{پرستاری} = \frac{0/56}{447} = 0/56 \quad 120 = 67$$

۴- روش تجزیه و تحلیل داده ها :

داده ها پس از جمع اوری و کدبندی وارد نرم افزار شده و با استفاده از امار توصیفی جداول فراوانی برای مشخصات فردی و میزان رضایت مندی تنظیم شد، برای مقایسه میزان رضایت مندی بین دانشجویان در دو گروه از آزمون تی و کای دو استفاده شد.

۵- ملاحظات اخلاقی

در پژوهش حاضر، پژوهشگر ملاحظات اخلاقی زیر را در نظر گرفت:

۱- اجازه نامه ی اجرای این پژوهش را از مسئولین دانشکده و دانشگاه اخذ نموده و به دانشکده ارائه نمود.

۲- توضیحات لازم در خصوص اهداف مطالعه، اختیاری بودن شرکت در مطالعه به شرکت کنندگان در پژوهش داده شد.

۳- پژوهشگر نتایج پژوهش را در اختیار سازمان های همکاری کننده داد.

۶- جدول متغیرها

متغیر / مشخصات	مستقل	وابسته	کمی		کیفی		تعریف علمی	مقیاس
			پیوسته	گسسته	اسمی	رتبه ای		
رشته تحصیلی	*				*		دانشجویانی که در رشته مامایی و پرستاری تحصیل می کنند	۱. مامایی ۲. پرستاری
جنسیت	*				*		مونث یا مذکر	۱. مونث ۲. مذکر
سن	*			*				سال
میزان رضایت مندی کنونی از رشته تحصیلی		*					براساس سوال ۵۸	۱-هیچ، ۲- کم، ۳- متوسط، ۴- زیاد ، ۵- بسیار زیاد
نمره عوامل فردی موثر بر رضایت مندی		*					بر اساس حیطه فردی پرسشنامه، ۱۳ سوال با لیکرت ۵ تایی	امتیاز ان بین ۱-۶۵ است
نمره عوامل اجتماعی موثر بر رضایت مندی		*					بر اساس حیطه اجتماعی پرسشنامه، ۸ سوال با لیکرت ۵ تایی	امتیاز بین ۱-۴۰ می باشد
نمره عوامل شخصی - حرفه ای موثر بر رضایت مندی							بر اساس حیطه شخصی - حرفه پرسشنامه، ۱۲ سوال با لیکرت ۵ تایی	امتیاز ان بین ۱-۶۰ می باشد
نمره عوامل آموزشی موثر بر رضایت مندی							بر اساس حیطه آموزشی، پرسشنامه، ۸ سوال با لیکرت ۵ تایی	امتیاز بین ۱-۴۰ می باشد

فصل چهارم:

یافته های پژوهش

در این تحقیق ۱۲۰ تن از دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی شرکت کردند. ۵۰ تن از مشارکت کنندگان (۴۱٪) دانشجویان مامایی بودند و بقیه در رشته پرستاری مشغول به تحصیل بودند، میانگین سنی دانشجویان ۲۱ سال بود، اغلب آنان مجرد بودند و اغلب والدین آنان

دارای تحصیلات دیپلم و یا دانشگاهی می باشند. داده ها نشان داد که اکثریت دانشجویان دیپلم تجربی داشته اند که به تفکیک در جداول شرح داده میشود. ۳۱ (۴۴,۳٪) نفر از مشارکت کنندگان گروه پرستاری مذکر بودند و بقیه ۳۹ نفر مونث بودند.

جدول شماره ۱: میانگین سن دانشجویان مامایی و پرستاری شرکت کننده در پژوهش

سن	میانگین	انحراف معیار	p-value
مامایی	۲۱,۵۶	۲,۳۴	0.961
پرستاری	۲۱,۵۴	۱,۵۱	

میانگین سنی مشارکت کنندگان ۲۱,۵۵ بود که با آزمون تی در دو گروه تفاوت معنی دار نداشت.

جدول شماره ۲: وضعیت تاهل در دانشجویان مامایی و پرستاری شرکت کننده در پژوهش

وضعیت تاهل	مامایی	پرستاری	جمع	p-value
مجرد	۳۷ ٪۷۴	۶۳ ٪۹۰	۱۰۰ 83%	0.20
متاهل	۱۳ ٪۲۶	۷ ٪۱۰	۲۰ 16.7%	
جمع	۵۰ 41.7%	۷۰ 58.3%	۱۲۰ 100%	

اغلب دانشجویان مجرد بودند که با آزمون کای دو در دو گروه تفاوت معنی داری دیده نشد.

جدول شماره ۳: فراوانی تحصیلات والدین (پدر) دانشجویان مامایی و پرستاری شرکت کننده در پژوهش

تحصیلات پدر	مامایی	پرستاری	جمع	آزمون کای دو
بی سواد	۱ 2%	۰ 0%	۱ 0.8%	0.22

ابتدایی	۱۲ 24%	۱۱ 15.7%	۳۲ 19.2%
راهنمایی-متوسطه	۲۵ 50%	۳۳ 47.1%	۵۸ 48.3%
فوق دیپلم-لیسانس	۱۰ 20%	۲۵ 35.7%	۳۵ 29.2%
فوق لیسانس-دکتری	۲ 4%	۱ 1.4%	۳ 2.5%
جمع	۵۰ 41.7%	۷۰ 58.3%	۱۲۰ 100%

میزان تحصیلات پدر دانشجویان بیشتر در حد متوسطه بودند که با آزمون کای دو در دو گروه تفاوت معنی داری دیده نشد

جدول شماره ۴: فراوانی تحصیلات والدین (مادر) دانشجویان مامایی و پرستاری شرکت کننده در پژوهش

تحصیلات مادر	مامایی	پرستاری	جمع
بی سواد	3 6%	2 4.2%	جمع
ابتدایی	14 28%	18 25.7%	5 4.2%
راهنمایی-متوسطه	25 50%	36 51.4%	32 26.7%
فوق دیپلم-لیسانس	7 14%	14 20%	61 50.8%
فوق لیسانس-دکتری	1 2%	0 0%	21 17.5%
جمع	50 41.7%	70 58.3%	1 0.8%

میزان تحصیلات مادران دانشجویان بیشتر دانشگاهی است که با آزمون کای دو در دو گروه تفاوت معنی داری دیده نشد.

جدول شماره ۵: فراوانی شغل والدین (پدر) دانشجویان مامایی و پرستاری شرکت کننده در پژوهش

شغل پدر	مامایی	پرستاری	جمع	k2
کارمند	۹ 18%	۷ 10%	۱۶ 13.3%	۰,۵۲۶

کارگر	۱۰ 20%	۱۵ 21.4%	۲۵ 20.8%
مدیر ارشد و کارفرما	۱ 2%	۲ 2.9%	۳ 2.5%
مشاغل وابسته به حرفه پزشکی	۱ 2%	۰ 0%	۱ 0.8%
سایر موارد	۲۹ 58%	۴۶ 65.7%	۷۵ 62.5%
جمع	۵۰ 41.7	۷۰ 58.3	۱۲۰ 100%

داده های این جدول نشان می دهد که شغل اکثر پدران در دو گروه سایر موارد (کارآزاد) می باشد و با آزمون کای دو تفاوت معنی داری نشان نداد.

جدول شماره ۶: فراوانی شغل والدین (مادر) دانشجویان مامایی و پرستاری شرکت کننده در پژوهش

شغل مادر	مامایی	پرستاری	جمع	k2
کارمند	۴ 8%	۳ 4.3%	۷ 5.8%	0.315
کارگر	0 0%	2 2.9%	۲ 1.7%	
مدیر ارشد و کارفرما	1 2%	0 0%	۱ 0.8%	
مشاغل وابسته به حرفه پزشکی	0 0%	0 0%	0 0%	
خانه دار	45 90%	65 92.9%	110 91.7%	

جمع	50 41.7%	70 58.3%	120 100%
-----	-------------	-------------	-------------

داده های این جدول نشان داد که اغلب مادران خانه دار هستند و با آزمون کای دو تفاوت معنی داری دیده نشد

جدول شماره ۷: فراوانی وضعیت اقتصادی خانواده دانشجویان مامایی و پرستاری شرکت کننده در پژوهش

درآمد خانواده	میانگین به تومان	انحراف معیار	p-value
مامایی	1.96e6	778960.584	0.169
پرستاری	1.77e6	746225.839	

داده های جدول نشان داد که با آزمون تی میانگین درآمد خانواده در دو گروه تفاوت معنی داری نداشتند

جدول شماره ۸: فراوانی محل سکونت دانشجویان مامایی و پرستاری شرکت کننده در پژوهش

محل سکونت	مامایی	پرستاری	جمع	K2
شهر	48 96%	66 94.3%	114 95%	۰.۶۷۱
روستا	۲ 4%	۴ 5.7%	۶ 5%	

داده ها نشان اغلب خانواده دانشجویان در شهر زندگی می کنند و تفاوت معنی داری در دو گروه با آزمون کای دو دیده نشد.

جدول شماره ۹: فراوانی مدرک تحصیلی متوسطه دانشجویان مامایی و پرستاری شرکت کننده در پژوهش

نوع دیپلم	مامایی	پرستاری	جمع	k2
تجربی	47 94%	68 97.1%	115 95.8%	۰,۳۹۶
ریاضی	3 6%	2 2.9%	5 4.2%	
هنر	0	0	0	
انسانی	0	0	0	

جدول نشان می دهد که اغلب دانشجویان دارای مدرک

دیپلم در رشته علوم تجربی در دبیرستان بودند (آزمون کای دو تفاوت معنیداری نشان نداد)

جدول شماره ۱۰: میانگین معدل دیپلم دانشجویان مامایی و پرستاری شرکت کننده در پژوهش

معدل دیپلم	میانگین	انحراف معیار	p-value
مامایی	۱۷,۴۹	۱,۳۵	0.812
پرستاری	۱۷,۴۳	۱,۳۳	

جدول فوق نشان می دهد که معدل دیپلم در دبیرستان برای دو گروه ۱۷ بوده و با آزمون تی تفاوتی معنی داری در دو گروه ندارد.

جدول شماره ۱۱: فراوانی استفاده از سهمیه مناطق در دانشجویان مامایی و پرستاری شرکت کننده در پژوهش

سهمیه مناطق	مامایی	پرستاری	جمع	k2
یک	2 4%	5 7.2%	7 5.9	0.759
دو	27 54%	36 52.2%	63 52.9	
سه	21 42%	28 40.6%	49 41.2%	

اغلب دانشجویان متعلق به سهمیه مناطق و بومی هستند و آزمون کای دو در دو گروه تفاوت معنی دار دیده نشد

جدول شماره ۱۲: میانگین رتبه آزمون سراسری در دانشجویان دو گروه دانشجویان مامایی و پرستاری

رتبه آزمون سراسری	میانگین	انحراف معیار	p-value
مامایی	۸۵۸۷,۹۸	۹۴۵۲,۷۳۵	۰,۱۷۳
پرستاری	۶۹۲۷,۲۰	۳۱۰۲,۴۶۸	

داده ها نشان می دهد که میانگین رتبه دانشجویان پرستاری در کنکور سراسری پایین تر بوده هرچند از نظر آماری معنی داری نیست(با آزمون تی)

جدول شماره ۱۳: میانگین امتیازات فردی موثر بر انتخاب رشته در دو گروه مامایی و پرستاری

فردی	میانگین	انحراف معیار	p-value
مامایی	۴۴,۱۴	۸,۵۳	۰,۶۴۴
پرستاری	۴۳,۴۷	۷,۲۰	
کل	۴۳,۶۱	۷,۸۰	

جدول فوق نشان می دهد که امتیازات فردی موثر بر انتخاب رشته براساس آزمون تی در دو گروه تفاوت معنی داری ندارد

جدول شماره ۱۴: میانگین امتیازات اجتماعی موثر بر انتخاب رشته در دو گروه مامایی و پرستاری

اجتماعی	میانگین	انحراف معیار	p-value
مامایی	۲۲,۱۲	۵,۸۰	0.131
پرستاری	۲۰,۶۰	۵,۰۹	
کل	۲۱,۴۸	۵,۴۴	

جدول شماره ۱۴ نشان می دهد که میانگین امتیازات اجتماعی موثر بر انتخاب رشته در دو گروه مامایی و پرستاری براساس آزمون تی تفاوت معنی دار ندارد

جدول شماره ۱۵: میانگین امتیازات تصورات شخصی موجود در رشته تحصیلی در دو گروه مامایی و پرستاری

شخصی	میانگین	انحراف معیار	p-value
مامایی	۳۲,۹۰	۶,۷۳	0.۱۱7
پرستاری	۳۴,۷۱	۵,۸۱	
کل	۳۳,۸۰	۶,۱۲	

جدول فوق نشان می دهد که میانگین امتیازات تصورات شخصی موجود در رشته تحصیلی در دو گروه مامایی و پرستاری براساس آزمون تی تفاوت معنی دار ندارد

جدول شماره ۱۶: میانگین امتیازات آموزشی موجود در رشته تحصیلی در دو گروه مامایی و پرستاری

آموزشی	میانگین	انحراف معیار	p-value
مامایی	۲۴,۲۰	۵,۹۵	0.279
پرستاری	۲۳,۱۲	۴,۸۱	
کل	۲۳,۷۱	۵,۰۱	

جدول فوق نشان می دهد که میانگین امتیازات آموزشی موجود در رشته تحصیلی در دو گروه مامایی و پرستاری براساس آزمون تی تفاوت معنی دار ندارد

جدول شماره ۱۷: میانگین امتیازات کلی در دو گروه دانشجویان مامایی و پرستاری

گروه	میانگین	انحراف معیار	2-tailed
مامایی	۱۲۳,۳۶	۱۵,۳۱	0.58
پرستاری	۱۲۱,۹۱	۱۳,۰۸	
کل	۱۲۲,۵۱	۱۴,۰۱	

جدول شماره ۱۷ نشان می دهد که میانگین امتیازات کلی در رشته تحصیلی در دو گروه مامایی و پرستاری براساس آزمون تی تفاوت معنی دار ندارد

جدول شماره ۱۸: فراوانی علاقه مندی به رشته کنونی

علاقه مندی	مامایی	پرستاری	جمع	P-value
هیچ	3 6%	10 14.3%	13 10.8%	۰,۰۲
کم	6 12%	7 10%	13 10.8%	
متوسط	13 26%	21 30%	34 28.3%	
زیاد	14 28%	27 38.6%	41 34.2%	
بسیار زیاد	14 28%	5 7.1%	19 15.8%	

جدول فوق نشان می دهد که میزان علاقه به رشته تحصیلی در گروه مامایی بیش از گروه پرستاری است. (براساس آزمون کای دو)

جدول شماره ۲۴: مربوط به انتخاب مجدد رشته کنونی در آزمون سراسری

انتخاب مجدد رشته کنونی	مامایی	پرستاری	جمع	P-value
بله	۲۲ ٪۳۵,۵	۳۰ ٪۴۲,۹	۵۲ ٪۴۵,۳	۰,۱۵۵
خیر	۲۸ ٪۵۶	۴۰ ٪۵۷,۱	۶۸ ٪۵۶,۳	
جمع	۵۰ ٪۴۱,۷	۷۰ ٪۵۸,۳	۱۲۰ ٪۱۰۰	

جدول فوق نشان می دهد که تعداد کمتری از دانشجویان در صورت داشتن فرصت مجدد رشته تحصیلی کنونی را انتخاب خواهند کرد و بعبارت دیگر دو گروه از رشته خود رضایت ندارند.

فصل پنجم:

بحث و نتیجه گیری

الف - بحث

در این بخش ما به دنبال تشریح یافته های نهایی می باشیم،

نتایج پژوهش بر اساس آزمون تی (t student) نشان داد بین رشته تحصیلی دانشجویان و متغیرهای سن، میزان

درآمد خانواده، معدل دیپلم، الویت انتخاب رشته سراسری و معدل آخرین نیمسال ارتباط آماری معنی داری به دست

نیامد. همچنین بین رشته تحصیلی شان با متغیرهای وضعیت تاهل، تحصیلات پدر، تحصیلات مادر، محل سکونت، محل سکونت

از نظر اقتصادی، نوع دیپلم، سهمیه مناطق و جنسیت ارتباط معنا داری وجود ندارد. بنابراین از نظر اطلاعات دموگرافیک دو

گروه دارای همسانی می باشند.

در مورد هدف اول که تعیین میزان رضایت مندی از رشته در دانشجویان مامایی بود، بر اساس یافته های این پژوهش نمره

کسب شده برای دانشجویان مامایی ۱۲۳،۳۶ با انحراف معیار ۱۵،۳۱ بود. در میان دانشجویان مامایی ۹ نفر بی علاقه یا علاقه

اندک داشتند (۱۸٪) و ۲۸ نفر معادل ۵۶٪ علاقه مند بودند و بقیه علاقه متوسط به رشته خود داشتند، ۲۸ نفر (۵۶٪) اظهار

داشتند در صورت فرصت مجدد تغییر رشته می دادند.

براساس مطالعه ارفعی میزان علاقه مندی دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی شان پایین و با میانگین امتیازات ۳۷،۵ درصد

بوده است. و ۶۵،۷ درصد از دانشجویان قید کرده بودند که در صورت شرکت مجدد در آزمون سراسری رشته مامایی را انتخاب

نخواهند کرد. که با مطالعه حاضر همخوانی ندارد. (۱۱) ولی با مطالعه میر مولایی و همکاران همخوانی دارد که آنان نشان دادند

۶۰ درصد از واحدهای مورد پژوهش (ماماها) از شغل خود رضایت داشتند. (۱) در مطالعه علیزاده و همکاران، میانگین امتیاز

انگیزه دانشجویان نسبت به رشته مامایی ۸۱,۱ درصد بود که نشان دهنده انگیزه مثبت اکثر دانشجویان رشته مامایی نسبت به رشته تحصیلی شان بود. اکثریت دانشجویان ۶۵,۵ درصد قید کرده بودند که در صورت شرکت مجدد در آزمون سراسری رشته مامایی را انتخاب خواهد کرد. که با مطالعه حاضر تا حدودی همخوانی دارد. (۴) به هر حال ما در این مطالعه به یک حد متوسطی از رضایت دانشجویان دست یافتیم.

در مطالعه زینب صفدری و همکاران (۱۳۸۴)، ۸۹,۹ درصد از افراد مورد بررسی تمایل به اشتغال در رشته مامایی را داشتند و بیشترین انگیزه اشتغال به کار، علاقه به رشته تحصیلی (۶۷,۴ درصد) بود. هرچند ارقام فوق بالاتر از مطالعه حاضر هستند ولی بر رضایت بیش از ۵۰٪ دلالت دارد. (۱۳). این مطالعه حدود ۱۰ سال قبل در قزوین بر روی فارغ التحصیلان انجام شد، نشان دهنده کم شدن انگیزه در طول دهه گذشته در دانشجویان مامایی است.

در مورد هدف دوم که تعیین میزان رضایت مندی از رشته در دانشجویان پرستاری بود، یافته نشان داد که امتیاز کلی کسب شده از رضایت مندی از رشته برای ایم گروه ۱۲۲,۹۱ با انحراف معیار ۱۳,۰۸ بود و ۱۷ نفر (۲۴,۳٪) دانشجویان به رشته خود بی علاقه بوده و تعداد ۳۲ نفر (۴۵,۷٪) به رشته خود علاقه مند هستند و بقیه در این حدود قرار دارند. ۴۰ نفر (۵۷,۱ درصد) از دانشجویان قید کرده بودند که در صورت شرکت مجدد در آزمون سراسری رشته پرستاری را انتخاب نخواهند کرد. در مطالعه حکیم و میرزا بیگی اکثریت دانشجویان پرستاری از رشته تحصیلی خود رضایت کم داشتند. (۱۴ و ۱۵) که با مطالعه ما همخوانی ندارد. میرزا بیگی رضایت شغلی در بین پرستاران را در یک سوم گزارش کرده است.

هم چنین براساس مطالعه جولایی و همکاران، تنها ۱۸ درصد از دانشجویان پرستاری نظر مثبتی به حرفه خود داشتند و ۶۹ درصد از دانشجویان موافق با ترک این رشته بوده اند، ۶۳,۴ درصد نمونه ها تصمیم به تغییر رشته و ۵۱,۶۴ درصد تصمیم به انصراف از رشته خود داشتند. (۸)، نیز مطالعه دلیر و همکاران در مشهد نشان داد که دانشجویان پرستاری و مامایی نسبت به انتخاب رشته تحصیلی خود از انگیزه بالایی برخوردار نبودند. (۱۶) ارقام بدست آمده از مطالعه حاضر نشان دهنده چنین

نارضایتی نبود، هرچند میزان رضایتمندی و علاقه به رشته، در حد عالی نبود، ولی اغلب دانشجویان پرستاری بطور متوسط تا خوب از رشته تحصیلی خود راضی بودند. (۷۳,۷٪). مطالعه کنونی ما با مطالعه بروجیان و همکاران، هم سو است زیرا آنان دریافتند که اکثریت دانش آموختگان (۶۹,۲۸ درصد از افراد مورد مطالعه) از رشته و شغل پرستاری راضی بودند. (۱۰)

در مورد مقایسه میزان رضایتمندی در دو گروه، داده ها نشان داد که میزان رضایت مندی براساس میانگین نمرات کلی در هر دو گروه در محدوده متوسط قرار دارد. (۱۲۲ از ۲۰۵ امتیاز معادل ۵۹,۵٪ امتیاز کلی) ولی از مون تی تفاوت معنی داری بین دو گروه نشان داد. که مطالعه درگاهی و همکاران (۶) و شیری و همکاران (۷) نیز با مطالعه ما همسو است. ولی میزان رضایت مندی دانشجویان پرستاری و مامایی را پایین اعلام کردند. شیری و همکاران نیز میزان رضایتمندی پرستاران از شغل خود را ۸۲ درصد ولی ماماها ۵۷ درصد برآورد کرده بودند. (۷)

در مورد علاقه مندی به رشته کنونی، دانشجویان مامایی به رشته خود علاقه مندی بیشتری داشتند و دانشجویان پرستاری علاقه کمتری به رشته خود داشتند (۵۶ درصد مقابل ۴۵,۷٪) که مطالعه در مورد مقایسه این علاقه مندی یافت نشد. باید قبول کرد که علیرغم نرخ بیکاری و امکان عدم جذب توسط سازمانهای دولتی و شرایط کاری سخت علاقه مندی به رشته مامایی را کاهش داده است ولی همانطور که مطالعه کارن در مورد علل انتخاب رشته مامایی نیز نشان داد که مهمترین عامل علاقه مندی دانشجویان مفید واقع شدن این رشته در زندگی فردی بود. به این جهت به نظر می رسد که لحظه خارق العاده تولد نوزاد و کمک به مادر و شغف ناشی از آن برای فراگیران این رشته آموزشی به جهت ارضاء نیاز های معنوی و بعد عاطفی آن لذت بخش قلمداد گردیده و در رغبت آموزشی آنان بسیار تاثیر گذار است. (۱۵)

ب- نتیجه گیری کلی:

این مطالعه با هدف بررسی میزان رضایت مندی از رشته تحصیلی در دو گروه دانشجویان مامایی و پرستاری در دانشکده پرستاری و مامایی علوم پزشکی قزوین انجام شد. نتیجه این مطالعه نشان داد که میزان رضایتمندی و علاقه برای فعالیت در این رشته ها برای هر دو گروه در حد متوسط قرار دارد بدین معنی که حدود ۵۰٪ دانشجویان از رشته تحصیلی خود رضایت

ندارد. این رقم هر چند حد متوسطی را نشان میدهد ولی از انجایی که پرستاران و ماماها بالاترین ارتباط مستقیم را با مددجویان دارند و از انجایی که نقش این دو گروه در سلامت و بهداشت هر جامعه انکار ناپذیر است، این رقم مکفی به نظر نمی‌رسد. لذا باید شرایط اجتماعی و اقتصادی موجود و اهمیت بسیار به پزشک (که در ضمن مصاحبه‌ها مشهود بود بطوریکه تعداد زیادی از آنان از انصراف و شرکت مجدد برای رشته پزشکی صحبت می‌کردند) را تغییر داد. هم چنین ضرورت دارد بازنگری در آموزش این دانشجویان و ایجاد شرایط بالینی مناسب برای آموزش مورد توجه مسئولین قرار گیرد.

ج- پیشنهاد برای مطالعه بعدی

- مقایسه رضایتمندی دانشجویان پزشکی با رشته پرستاری و مامایی

پیوست ها

به نام خدا

پرسشنامه طرح تحقیقات دانشجویی که در زیر در اختیار شما قرار می گیرد به منظور بررسی میزان رضایتمندی شما از رشته تحصیلی خود است خواهشمند است با پاسخ های صادقانه خود آن را تکمیل فرمایید با امید اینکه با انعکاس نظرات شما عزیزان، گامی در جهت اعتلای رشته خود بر داریم.

با تشکر جهانی - آژ

الف) مشخصات دموگرافیک

۱. نام رشته تحصیلی: پرستاری   مامایی
۲. سن
۳. وضعیت تاهل: مجرد   متاهل
۴. سال ورود به دانشگاه:
۵. میزان تحصیلات پدر: بی سواد   ابتدایی   راهنمایی تا متوسطه   فوق دیپلم و لیسانس   فوق لیسانس و دکترا
۶. میزان تحصیلات مادر: بی سواد   ابتدایی   راهنمایی تا متوسطه   فوق دیپلم و لیسانس   فوق لیسانس و دکترا
۷. شغل پدر: کارمند   کارگر   مدیرارشد و کارفرما   مشاغل وابسته به حرفه پزشکی   سایر موارد
۸. شغل پدر: کارمند   کارگر   مدیرارشد و کارفرما   مشاغل وابسته به حرفه پزشکی   سایر موارد
۹. میزان درآمد خانواده
۱۰. محل سکونت شهر   روستا
۱۱. محل سکونت از نظر اقتصادی: محروم   متوسط   مرفه
۱۲. نوع دیپلم: تجربی   ریاضی   هنر انسانی
۱۳. معدل دیپلم
۱۴. سهمیه مناطق

۱۵. رتبه آزمون سراسری

۱۶. الویت انتخاب رشته سراسری پرستاری/مامایی

۱۷. معدل آخرین نیمسال

ب) هر یک از عوامل زیر در انتخاب رشته پرستاری / مامایی تا چه حد برای شما اهمیت داشته است

ایتم	هیچ یک	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد
۱۸- علاقه به رشته پرستاری / مامایی					
۱۹-علاقه به کار بالینی					
۲۰- علاقه به کار کردن برای زنان / مددجویان					
۲۱- خدمت به جامعه					
۲۲- کسب علم به عنوان یک ارزش					
۲۳- ایجاد اعتماد به نفس					
۲۴- رشد اخلاقی					
۲۵- مطابقت با استعداد های فردی					
۲۶- فرار از بیکاری					
۲۷- قبول صرف در دانشگاه					
۲۸- هزینه کم تحصیل در دانشگاه مورد نظر					
۲۹- استفاده از خوابگاه امکانات رفاهی دانشگاه					
۳۰- فاصله دانشگاه محل تحصیل تا محل سکونت					

ج) کدام یک از عوامل زیر در انتخاب رشته پرستاری / مامایی در شما بیشترین تاثیر را داشته است؟

ایتم	هیچ یک	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد
۳۱- تشویق و راهنمایی والدین					
۳۲- تشویق و راهنمایی دوستان و آشنایان					
۳۳- تشویق و راهنمایی معلمان و مشاورین مدرسه					

					۳۴- تشویق و راهنمایی رسانه های گروهی
					۳۵- تحصیل یکی از اعضای خانواده یا فامیل در این رشته
					۳۶- رقابت با افراد مورد توجه
					۳۷- کسب منزلت اجتماعی
					۳۸- داشتن حرفه ای با روابط انسانی

د) کدام یک از عوامل زیرمصادق تصورات شما در مورد حرفه پرستاری / مامایی و انتخاب این رشته جهت تحصیل بوده است؟

ایتم	کاملا موافقم	موافقم	بی تفاوت	مخالفم	کاملا مخالفم
۳۹- پرستاری / مامایی حرفه ایست که جایگاه شغلی آینده اش مشخص است					
۴۰- پرستاری / مامایی حرفه ایست که دارای تجربیات مهیج است					
۴۱- پرستاری / مامایی حرفه ایست که دارای ساعات کار قابل انعطاف است					
۴۲- پرستاری / مامایی حرفه ایست که دارای امنیت شغلی است					
۴۳- پرستاری / مامایی حرفه ایست که دارای درآمد خوبیست					
۴۴- پرستاری / مامایی حرفه ایست که دارای اوقات فراغت است					
۴۵- پرستاری / مامایی حرفه ایست که دارای بازار کار مناسبی					

					است
					۴۶- پرستاری / مامایی حرفه ایست که به حرفه پزشکی نزدیک است
					۴۷- پرستاری / مامایی حرفه ایست که فقط در تماس با افراد نیازمند به خدمات پرستاری / قشر زنان و کودکان است
					۴۸- پرستاری / مامایی حرفه ایست که در آن با افراد سالمند و بیمار ارتباطی وجود دارد/ ندارد
					۴۹- پرستاری / مامایی حرفه ایست که می توان با آن کار مستقل نمود
					۵۰- رشته پرستاری / مامایی حرفه ایست که در تمام مراحل زندگی مفید است

و) کدام یک از گزینه های زیر نقش مهمتری در انتخاب رشته شما داشت؟

ایتم	هیچ یک	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد
۵۱- اهمیت و اعتبار دانشگاه محل تحصیل					
۵۲- شهرت محل دانشگاه محل تحصیل					
۵۳- شناخت از اهداف رشته					
۵۴- سهولت تحصیل در این رشته					
۵۵- ارتباط نزدیک این رشته با دروس دبیرستانی					
۵۶- استفاده از امکانات آموزشی دانشگاه محل تحصیل					

					۵۷- اهمیت شهر محل تحصیل
					۵۸- امکان ادامه تحصیل

۵۹. در حال حاضر تا چه حد به تحصیل در رشته پرستاری / مامایی علاقمند هستید؟

خیلی کم   کم   متوسط   زیاد   بسیار زیاد

۶۰. اگر مجدداً در آزمون سراسری شرکت نمایید آیا رشته کنونی را انتخاب خواهید کرد؟

بلی   خیر

۶۱. اگر علت دیگری برای انتخاب رشته کنونی در نظر تان بوده که در سوالات قرار نگرفته ذکر کنید:

منابع

- ۱ - میرمولایی ط، درگاهی ح. کاظم نژاد ا. مهاجری رهبری م، بررسی رضایت شغلی ماما‌های شاغل فصلنامه حیات، ۱۳۸۴، سال یازدهم، شماره ۱-۲ (پیاپی ۲۵)
- 2- Suarez V, Shankilin C. Evaluation career values of dietetic students. J Allied Health 2004; 33 (1): 51- 54
- ۳- عابدینی ک، شاه حسینی ز، عوامل موثر بر انگیزه دانشجویان پرستاری از انتخاب رشته تحصیلی خود (یک مطالعه مقطعی) فصلنامه سلامت خانواده دانشکده علوم پزشکی دانشگاه آزاد ساری، شماره ۱، شماره ۳، زمستان ۹۱، ص ۲۶-۳۲
- ۴- علیزاده ش، سیگارچیان م، انگیزه انتخاب رشته مامایی و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان مامایی دانشگاه آزاد اسلامی رشت. مجله گام های توسعه در آموزش پزشکی، دوره دهم شماره اول، ص ۷۸-۷۶ ۱۳۹۲
- ۵- شریفی مقدم م، نارضایتی ۸۷ درصدی پرستاران از شغل خود، [www. MASHREGHNEWS.ir](http://www.MASHREGHNEWS.ir)، ۹۳/۱/۱۶
- ۶- درگاهی ح، قریب م، گودرزی م، بررسی کیفیت زندگی کاری پرستاران بیمارستان های دانشگاه علوم پزشکی تهران، مجله دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران (حیات)، دوره ۱۳، شماره ۲، ۱۳۸۷، ص: ۲۱-۱۳
- ۷- شیرینی ف، همتی س، یقوب الحسنی ط، بررسی رضایتمندی پرسنل پرستاری و مامایی بیمارستان جواد الائمه (ع) (جارجم در راستای محور مدیریت کارکنان حاکمیت بالینی، خلاصه مقالات همایش ملی ارتقای کیفیت با رویکرد حاکمیت بالینی، مجله علوم پزشکی خراسان شمالی، ۱۳۹۱
- ۸- جولایی س، مهرداد ن، بحرانی ن، بررسی نظرات دانشجویان پرستاری نسبت به حرفه پرستاری و دلایل ترک آن، مجله پژوهش پرستاری دوره ۱ شماره ۱ تابستان ۱۳۸۵
- ۹- خداکرمی، امروز جهان بیش از همیشه به ماما نیاز دارد. [www. Danshju.ir](http://www.Danshju.ir). May 15 2010.
- ۱۰- بروجیان بروجنی ا، ریسی س، بروجیان بروجنی س. بررسی رضایتمندی فارغ التحصیلان کارشناسی پرستاری دانشکده پرستاری بروجن. مجله علمی دانشکده پرستاری و مامایی همدان، پائیز و زمستان ۱۳۸۹، شماره ۲

۱۱- ارفعی.ک، میر علی اکبری ص، علوی مجدح ، علاقه مندی به تحصیل در رشته مامایی و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاههای علوم پزشکی تهران، مجله دانش و تندرستی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شاهرود، دوره 3، شماره 1، بهار ۱۳۸۷

۱۲- شاکری نژاد.م ، بررسی میزان رضایت شغلی ماماهاى شاغل اتاق های درد و زایمان از عوامل مختلف شغلی و ارتباط آن با مشخصات دموگرافیک آنان در بیمارستان های وابسته به وزارت بهداشت.درمان و آموزش پزشکی شهر تهران در سال ۱۳۷۳، پایان نامه کارشناسی ارشد مامایی، تهران: دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی ایران

13- صفدری.ز، رضائی سپاسی.ر، کامروامنش.م، باخته.ا. انگیزه اشتغال به کار و میزان رضایتمندی از حرفه مامایی در بین دانش آموختگان رشته مامایی دانشگاه علوم پزشکی قزوین ۱۳۸۶-۱۳۸۸.دوماهنامه علمی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، سال شانزدهم، شماره سوم، مرداد و شهریور ۹۱

۱۴- حکیم.ا، مولفه های تاثیر گذار بر میزان رضایتمندی دانشجویان پرستاری از رشته تحصیلی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور، مجله آموزش پرستاری ، شماره: ۲ (پیاپی ۴) ، تابستان ۱۳۹۲

۱۵ میرزا بیگی غ، سالمی ص، سنجرى م، شیرازی ف، رضایت شغلی در پرستاران ایرانی، ۱۳۸۸، حیات، دوره ۱۵، شماره ۱ ، ص ۴۹

۱۶- دلیر ز، شجاعیان ز، خداینده لو ز، ررسی میزان انگیزه دانشجویان پرستاری و مامایی نسبت به انتخاب رشته تحصیلی خود - دانشکده پرستاری و مامایی مشهد - سال ۱۳۸۷، پژوهش پرستاری، ۱۳۹۰، دوره شماره ۲۰، ص ۵۱-۴۴

۱۷- Rognstad MK, Aasland O, Granum V. How do nursing students regard their future career? Career preferences in the post-modern society. Nurse Educ Today 2004; 24(7): 493- 500.

Investigating of nursing and midwives students' satisfaction from their fields in Qazvin University of Medical Sciences in 1394

Authores: . Bahar jahani, neza Azh¹

Intrudaction : selected of field education and occupation is one of the most important decision making in the life of every body. It makes strong motivation for learning . Satisfaction from their field education can be a source of motivation to continue and improve their field education.

Objective: we planed this study to determine the degree of satisfaction among nursing and midwifery students of Qazvin University of Medical Sciences, in 1394

methods: This study was a descriptive study. The sample size was estimated 120. This study was done in Department of Nursing, Midwifery in qazvin university. 50 midwives and 70 nurses was participated in this study. Random sampling - stratified (quota) is done. We used the questionnaire was conducted by Arfaee. We filled out this questionnaire through interviews.

Results: The results showed that the mean score of satsfying was 122.51 from the total 205 points. The figure for Midwifery was 123.36 and Nursing 121.91. Differences between two groups was not significant. 28 midwifery students (56%) and 32 Nursing students (45.7%) were satisfied with their field. 60 students were interested in their field of study. 48% of students said they did not select the current string again if given the opportunity.

Conclusion: The nurses and midwives have more direct contact with clients . they are front line of health in the community, being 50% uninterested students in their field , it needs careful consideration to check working and training conditions in Qazvin.

Keywords: satisfaction of nursing and midwifery students, education

